

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням Біржової ради
Публічного акціонерного товариства
«Східно-Європейська фондова біржа»
від 09 грудня 2014 р.
Протокол № 1-09/12

Президент Біржі

_____ **А. П. Довгий**

Положення

**про систему електронного документообігу в біржовій електронній торговельній системі
Публічного акціонерного товариства
«Східно-Європейська фондова біржа»**

Це Положення про систему електронного документообігу в біржовій електронній торговельній системі Публічного акціонерного товариства «Східно-Європейська фондова біржа» (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний цифровий підпис», Положення про функціонування фондових бірж, затвердженого Рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 1688 від 22.11.2012 р. (із змінами і доповненнями), інших актів законодавства України та Правил Публічного акціонерного товариства «Східно-Європейська фондова біржа», зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку.

1. Загальні положення

1.1. Терміни та визначення, що застосовуються у цьому Положенні

- **Біржа** – Публічне акціонерне товариство «Східно-Європейська фондова біржа» (АТ «СЄФБ»), що здійснює професійну діяльність на ринку цінних паперів на підставі ліцензії на провадження професійної діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку;
- **Брокерська контора** – Член Біржі, який уклав з Публічним акціонерним товариством «Східно-Європейська фондова біржа» Договір на проведення операцій та підписав Угоду про використання електронного цифрового підпису в біржовій електронній торговельній системі (далі – «БЕТС АТ «СЄФБ»);
- **Відкритий ключ** – параметр криптографічного алгоритму перевірки електронного цифрового підпису, доступний суб'єктам відносин у сфері використання електронного цифрового підпису;
- **Електронний документ** (далі - ЕД) документ, в якому інформація зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа;
- **Біржовий електронний документообіг** (далі - БЕД) сукупність процесів створення, обробки, відправлення, передачі, отримання, зберігання, використання і знищення електронних

документів, що виконуються з застосуванням перевірки цілісності, а в разі необхідності – з підтвердженням факту отримання таких документів, у процесі подання заявок на купівлю-продаж цінних паперів та укладання біржових контрактів (договорів) в БЕТС АТ «СЄФБ»;

- **Електронний цифровий підпис** (далі - **ЕЦП**) вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати підписувача (уповноваженого представника Члена Біржі). Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа і перевіряється за допомогою відкритого ключа;

- **Компрометація особистого ключа** – будь-яка подія та/або дія, що призвела або може призвести до несанкціонованого використання особистого ключа;

- **Підписувачі** – фізичні особи - представники Члена Біржі, уповноважені ним на підписання ЕД від його імені;

- **Система БЕД АТ «СЄФБ»** (далі - **Система**) – організаційно-технічна взаємодія Біржі та Брокерських контор, що забезпечує поєднання програмного, інформаційного та технічного компонентів з метою реалізації БЕД;

- **Організатор системи БЕД** – Публічне акціонерне товариство «Східно-Європейська фондова біржа», Біржа може бути відправником ЕД або одержувачем ЕД;

- **Особистий ключ** — параметр криптографічного алгоритму формування електронного цифрового підпису, доступний тільки користувачу ЕЦП. Особистий ключ працює тільки в парі з відкритим ключем;

- **Програмні засоби БЕД** - програмне забезпечення, що використовується для здійснення інформаційного обміну між Біржею та Брокерською конторою;

- **Формат електронного документа** – структура змістовної частини електронного повідомлення, на основі якого сформований ЕД та який визначається Біржею.

1.2. Електронний документообіг в Системі регулюється наступними документами:

1.2.1. Правилами Публічного акціонерного товариства «Східно-Європейська фондова біржа», що затверджені рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку;

1.2.2. Цим Положенням.

1.3. Порядок і умови допуску Брокерської контори до здійснення документообігу в Системі:

1.3.1. Брокерська контора допускається до здійснення документообігу в Системі після виконання наступних дій:

1.3.1.1. підписання Договору про проведення операцій на СЄФБ та сплати біржового збору за акредитацію брокерської контори;

1.3.1.2. надання Біржі повного пакету документів на членство на біржі;

1.3.1.3. укладення з Біржею Додаткової угоди про використання електронного цифрового підпису в БЕТС АТ «СЄФБ»;

1.3.1.4. інсталяції програмного забезпечення, що забезпечує функціонування клієнтської частини ЕТС.

1.4. Це Положення є обов'язковим до виконання Брокерськими конторами після підписання ними Додаткової угоди про використання електронного підпису в БЕТС АТ «СЄФБ».

2. Організація БЕД в АТ «СЄФБ»

2.1. Вимоги до ЕД в БЕД АТ «СЄФБ»

2.1.1. ЕД, сформований в Системі, має юридичну силу документа, складеного у паперовій формі, і передбачає забезпечення виконання даного ЕД Брокерськими конторами та Біржею, які є відправниками або отримувачами даного ЕД.

2.1.2. ЕД, що використовується в Системі, вважається таким, що оформлений належним чином, за умови його відповідності внутрішнім документам Біржі. Відповідність ЕД внутрішнім документам Біржі визначає Біржа.

2.1.3. ЕД має бути сформований Брокерською конторою або Біржею у форматі, визначеному Біржею за допомогою програмного забезпечення ЕТС, та підписаний ЕЦП. ЕД, створені за допомогою іншого програмного забезпечення та/або в інших форматах, не є документами Системи і не підлягають розгляду та обробці.

2.2. Вимоги до ЕЦП, яким підписується ЕД в Системі

2.2.1. Будь-який документ в Системі має бути підписаний ЕЦП, виданим Акредитованим центром сертифікації ключів Публічного акціонерного товариства «Національний депозитарій України».

2.2.2. Підписання ЕП будь-якого ЕД в Системі здійснюється особистим ключем Користувача або Біржі та накладенням електронної печатки.

2.2.3. Власник особистого ключа несе повну відповідальність за збереження особистого ключа і вживає всіх заходів, що унеможливають їх використання сторонніми особами.

2.3. Порядок здійснення обігу ЕД

2.3.1. Обіг ЕД в БЕТС АТ «СЄФБ» включає виконання наступних процедур:

- формування ЕД;
- підписання ЕД ЕЦП;
- відправку і доставку ЕД;
- перевірку ЕД;
- підтвердження отримання ЕД;
- облік ЕД (реєстрацію вхідних і вихідних ЕД);
- зберігання ЕД (ведення архіву ЕД);
- можливість відтворення ЕД на папері.

2.3.2. Формування ЕД здійснюється Біржею та Брокерською конторою відповідно до документів, вказаних у п. 1.2. цього Положення.

2.3.3. Підписання ЕЦП ЕД здійснюється особистими підписами Біржі та Брокерської контори.

2.3.4. Перевірка достовірності доставленого ЕД включає:

- перевірку достовірності всіх ЕЦП ЕД;
- перевірку ЕД на відповідність встановленому для нього в БЕТС формату.

У разі позитивного результату перевірки ЕД цей ЕД приймається до виконання.

2.3.5. Облік ЕД здійснюється шляхом ведення відповідних електронних журналів. Технологія ведення електронних журналів обліку визначається Біржею та включає програмно-технологічні процедури заповнення і адміністрування електронних журналів, які здійснюються автоматично засобами БЕТС.

Біржа забезпечує захист від несанкціонованого доступу і ненавмисного знищення та/або змінення облікових даних, що містяться в електронних журналах обліку ЕД. Термін зберігання облікових даних, що містяться в електронних журналах обліку ЕД, не може бути менше 5 (п'яти) років.

2.3.6. Усі ЕД зберігаються в електронних архівах протягом 5 (п'яти) років з дати отримання (створення).

2.3.7. Зберігання ЕД супроводжується зберіганням відповідних електронних журналів обліку, відкритих ключів ЕЦП і програмних засобів ведення електронних журналів і можливостей перевірки ЕЦП ЕД.

3. Забезпечення інформаційної безпеки в Системі

3.1. Засоби забезпечення інформаційної безпеки

3.1.1. Інформаційна безпека при організації обігу ЕД реалізується через застосування заходів організаційного та програмно-технічного характеру.

3.1.2. Організаційні заходи включають:

- розміщення технічних засобів в приміщеннях з контрольованим доступом;
- адміністративне обмеження доступу до цих засобів;
- встановлення режиму використання Біржею та Брокерськими конторами паролів та ідентифікаторів;
- допуск до Системи виключно осіб, що пройшли необхідну підготовку та яким надані відповідні повноваження;
- забезпечення справного стану програмно-технічних засобів;
- створення резервного парку програмно-технічних засобів;
- навчання технічного персоналу;
- захист технічних засобів від негативного впливу зовнішніх чинників (фізичне забруднення, перепади вологості та температури тощо).

3.1.3. Програмно-технічні заходи включають:

- програмне забезпечення обігу ЕД Біржі та Брокерських контор;
- система паролів та ідентифікаторів для обмеження доступу користувачів і операторів до технічних і програмних засобів;
- програмне забезпечення для підготовки даних для виконання алгоритмів ЕЦП;
- програмно-апаратні засоби захисту від несанкціонованого доступу до ЕД та іншої інформації;
- засоби захисту від програмних вірусів.

3.2. Порядок дій при компрометації особистих ключів

3.2.1. У разі компрометації особистих ключів, Брокерська контора зобов'язана негайно повідомити про це Біржу шляхом надіслання засобами факсимільного зв'язку письмового повідомлення про компрометацію, підписаного керівником (особою, що виконує обов'язки керівника) Брокерської контори і засвідченого печаткою Брокерської контори, з подальшим надісланням оригіналу вказаного повідомлення поштою або кур'єрським зв'язком.

У разі ненадання Брокерською конторою такого повідомлення на Біржу відкриті ключі вважаються чинними і Біржа не несе відповідальності за одержання, обробку та здійснення інших дій щодо ЕД підписаних скомпрометованим ЕЦП Брокерської контори.

3.2.2. У разі отримання Біржею факсимільного повідомлення від Брокерської контори про компрометацію особистого ключа, Біржа блокує використання в Системі цього відкритого ключа .

4. Надзвичайні ситуації при здійсненні обігу ЕД

4.1. Обставини виникнення надзвичайних ситуацій

4.1.1. До обставин, які здатні послужити підставою виникнення надзвичайних ситуацій, зокрема технічних збоїв, можуть бути віднесені будь-які обставини, які за оцінкою Біржі тимчасово або на невизначений термін спричинили, спричиняють або можуть зробити неможливим або значно обтяжити здійснення обігу ЕД. Такими обставинами вважаються:

- пожежі, повені, інші стихійні лиха або техногенні катастрофи;
- руйнування або значні пошкодження приміщень, що займають підрозділи Біржі або Брокера;
- нестабільність або відключення електроенергії, яке не може бути нейтралізоване технічними засобами, що є у розпорядженні Біржі або Брокерської контори;
- непрацездатність програмного забезпечення, обчислювальної техніки, оргтехніки, засобів зв'язку, включаючи телекомунікаційні засоби Біржі або Брокерської контори;
- масові порушення громадського порядку, терористичні акти або диверсії;
- будь-які інші подібні обставини, що можуть істотним чином заважати або зробити неможливим забезпечення здійснення обігу ЕД між Біржею та Брокерською конторою.

4.1.2. До обставин, які здатні послужити причиною виникнення надзвичайних ситуацій, можуть бути віднесені ухвалення або будь-які зміни законодавства України або інших актів державних органів, інструкції, вказівки, заяви, листи, телеграми або інші дії (далі – акти органів державної влади), які прямо або опосередковано, або за умови певного тлумачення актів органів державної влади, або за певного збігу обставин, починаючи з моменту затвердження таких актів органів державної влади або з іншого терміну, тимчасово або на невизначений термін унеможливили, унеможливають або можуть унеможливити або значно ускладнити подальше здійснення обігу ЕД в тому вигляді, формі і порядку, в яких він здійснювався до ухвалення таких актів органів державної влади.

4.1.3. У разі настання будь-якої з обставин, зазначених у пп.4.1.1. або пп.4.1.2. цього Положення, Брокерська контора зобов'язана негайно - з урахуванням ситуації, що склалася, і способом, доступним в обставинах, що склалися, - сповістити Біржу про обставини, що виникли. Біржа зобов'язана негайно - з урахуванням ситуації, що склалася, і способом, доступним в обставинах, що склалися, - розглянути ситуацію, що виникла, і ухвалити кваліфіковане рішення та сповістити про нього Брокерську контору.

5. Порядок вирішення конфліктних ситуацій та спорів у Системі

5.1. Виникнення конфліктних ситуацій у зв'язку із здійсненням БЕД

5.1.1. У зв'язку з обігом ЕД є можливим виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних з формуванням, доставкою, отриманням, підтвердженням отримання ЕД, а також використанням в ЕД ЕП. Конфліктні ситуації можуть виникати, зокрема, в наступних випадках:

- відсутність підтвердження достовірності ЕД Брокерською конторою, яка одержала цей ЕД від Біржі;
- заперечення факту формування, підписання ЕД особистими ключами Брокерської контори;
- заява Брокерської контори про викривлення та/або спотворення ЕД;
- заперечення факту відправлення та/або доставки ЕД в Системі;
- заперечення часу відправлення та/або доставки ЕД;
- заперечення автентичності екземплярів ЕД та/або оригіналу і копії ЕД на паперовому носіїві;
- інші випадки виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних з функціонуванням Системи.

5.1.2. Конфліктна ситуація може виникнути у випадку, якщо Біржа або Брокерська контора висловлює недовіру до складу і формату ЕД, що зберігаються в Брокерській конторі, а також якщо

Біржа висловлює недовіру до програмного забезпечення, що функціонує на конкретному робочому місці Брокерської контори.

5.2. Повідомлення про конфліктну ситуацію

5.2.1. В разі виникнення конфліктної ситуації Брокерська контора, що припускає виникнення конфліктної ситуації, повинна негайно, але не пізніше ніж протягом 3 (трьох) робочих днів після виникнення конфліктної ситуації, направити на Біржу повідомлення про конфліктну ситуацію.

5.2.2. Повідомлення про можливу наявність конфліктної ситуації повинне містити інформацію про зміст конфліктної ситуації і обставини, які свідчать про її наявність. Незалежно від форми, в якій складено повідомлення (паперова форма або електронний документ), повідомлення повинне містити опис реквізити відповідного ЕД. У повідомленні обов'язково мають бути вказані прізвище, ім'я і по батькові, посада, контактні телефони, факс, адреса електронної пошти особи або осіб, уповноважених вести переговори по врегулюванню конфліктної ситуації.

5.3. Розгляд конфліктної ситуації

5.3.1. Конфліктна ситуація визнається вирішеною в робочому порядку у випадку, якщо Брокерська контора-скаржник задоволена інформацією, надісланою Біржею у відповідь на повідомлення.

5.3.2. У випадку, якщо скаржник не задоволений отриманою інформацією, для розгляду конфліктної ситуації формується відповідна технічна комісія.

5.3.3. Не пізніше ніж на наступний робочий день після того, як прийнято рішення про необхідність сформувати технічну комісію, або не пізніше, ніж на шостий робочий день після отримання повідомлення про конфліктну ситуацію, у випадку, якщо конфліктна ситуація не була врегульована в робочому порядку, технічна комісія має бути сформована.

5.3.4. Якщо Брокерська контора та Біржа, що є сторонами в конфліктній ситуації, не домовляться про інше, до складу технічної комісії входить рівна кількість, але не менше ніж по одному уповноваженому представникові від кожної сторони конфліктної ситуації. До складу технічної комісії входять фахівці з числа працівників підрозділів інформаційної безпеки сторін конфліктної ситуації. Особи, що входять до складу технічної комісії, повинні володіти необхідними знаннями в галузі побудови системи криптографічного захисту інформації, роботи комп'ютерних інформаційних систем.

5.3.5. Право представляти в технічній комісії сторону конфліктної ситуації має підтверджуватися довіреністю кожного представника на увесь час роботи технічної комісії.

5.3.6. За ініціативою будь-якої із сторін конфліктної ситуації до роботи технічної комісії для проведення технічної експертизи можуть залучатися незалежні експерти, що відповідають вимогам, вказаним в п. 5.3.4 цього Положення. Сторона, що залучає незалежних експертів, самостійно вирішує питання про оплату експертних послуг даних експертів.

5.3.7. Сформована технічна комісія при розгляді конфліктної ситуації встановлює на технологічному рівні наявність або відсутність фактичних обставин, що свідчать про факт і час складання та/або відправки ЕД, достовірність ЕД, а також про підписання ЕД ЕЦП, автентичність відправленого документа отриманому та інші.

Технічна комісія має право розглядати будь-які інші технічні питання, необхідні для з'ясування причин і наслідків виникнення конфліктної ситуації.

5.3.8. Технічна комісія не дає правову або яку-небудь іншу оцінку професійній діяльності Біржі, Брокерської контори, які були виконані або не виконані, або несвоєчасно виконані на підставі ЕД, у відношенні якого/яких розглядається конфліктна ситуація.

5.3.9. Всі дії, що здійснюються технічною комісією для з'ясування фактичних обставин, а також висновки, зроблені технічною комісією, заносяться до Протоколу роботи технічної комісії. Протокол роботи технічної комісії повинен містити наступні дані:

- склад комісії з вказівкою відомостей про кваліфікацію кожного з членів технічної комісії;
- короткий виклад обставин конфліктної ситуації, що виникла;
- заходи, що проводяться технічною комісією для встановлення підстав виникнення і наслідків конфліктної ситуації, з вказівкою дати, часу і місця проведення заходів;
- висновки технічної комісії в результаті проведених дослідження конфліктної ситуації;
- підписи всіх членів технічної комісії.

5.3.10. У випадку якщо думка члена (або членів) технічної комісії щодо порядку, методики, мети заходів, що проводяться, не збігається з думкою більшості членів технічної комісії, про це в Протоколі роботи технічної комісії складається відповідний запис, який підписується членом (або членами технічної комісії), особливу думку якого /яких відображає відповідний запис.

5.3.11. Протокол роботи технічної комісії складається в двох примірниках на паперовому носії. Один надається до Брокерської контори, інший зберігається на Біржі.

5.4. Порядок врегулювання суперечок і розбіжностей

5.4.1. Всі спори і розбіжності, які можуть виникнути у зв'язку із застосуванням, порушенням, тлумаченням цього Положення, визнанням недійсним цього Положення, сторони прагнуть вирішити шляхом переговорів.

5.4.2. У випадку, якщо конфліктна ситуація не врегульована в процесі переговорів, вона може бути вирішена у порядку, встановленому законодавством України.

Президент Біржі

А.П. Довгий